

Úvod 3

Pedagogická terminologie podle sémantických skupin 7

1. Terminologická označení pedagogických věd 7

2. Pojetí, zásady a cíle vzdělávacího procesu 7

2.1 Pojetí a zásady vzdělávacího procesu 7

2.2 Terminologické označení pojmu cíl vzdělávacího procesu 7

2.3 Obecné cíle vzdělávacího procesu 8

2.31 Obecné cíle z hlediska objektu vzdělávacího procesu 8 — 2.32 Obecné cíle z hlediska subjektu vzdělávacího procesu 8

2.4 Zvláštní cíle vzdělávacího procesu 9

2.41 Zvláštní cíle v oblasti rozumové 9 — 2.42 Zvláštní cíle v oblasti mravní 10 —

2.43 Zvláštní cíle v oblasti jazykové 10 — 2.44 Zvláštní cíle v oblasti pracovní a technické 10 — 2.45 Zvláštní cíle v oblasti tělesné a zdravotní výchovy 11

2.5 Dílčí cíle vzdělávacího procesu 11

2.51 Dílčí cíle v oblasti rozumové 11 — 2.52 Dílčí cíle v oblasti čtení a psaní 11 —

2.53 Dílčí cíle v oblasti mluvnice a pravopisu 12 — 2.54 Dílčí cíle v oblasti výslovnosti a mluveného projevu 12 — 2.55 Dílčí cíle v oblasti slovní zásoby 12 —

2.56 Dílčí cíle v oblasti matematiky, fyziky a astronomie 12

3. Vzdělávací instituce 12

3.1 Terminologická označení škol 12

3.11 Dobová terminologická označení školy obecně 12 — 3.12 Pojmenování použita jako překladové výrazy pro historické názvy škol 13 — 3.13 Pojmenování charakterizující školu Komenským navrženou 13

3.2 Stupně škol 13

3.3 Typy škol 14

3.31 Typy škol podle provozovatele 14 — 3.32 Typy škol podle sídla 14 —

3.33 Typy škol podle významu 14 — 3.34 Typy škol z hlediska koedukace 14

3.4 Budova školy a objekty pomocné 14

3.5 Učebna a její trvalé vybavení 15

3.6 Pomůcky 15

3.61 Obecná označení pomůcek 15 — 3.62 Textové pomůcky 15 — 3.63 Textové pomůcky metodického charakteru 16 — 3.64 Demonstrační pomůcky 16

3.7 Vzdělávací instituce vázané na objekty 17

3.8 Cestování 17

4. Účastníci vzdělávacího procesu 17

4.1 Objekt dosud nevzdělávaný 17

4.11 Člověk vůbec 17 — 4.12 Mladý člověk 18 — 4.13 Dítě 18 —

- 4.2 Objekt vzdělávaný 18
 - 4.21 Mladý jedinec obecně 18 — 4.22 Dítě předškolního věku 18 — 4.23 Dítě od 6 do 12 let 18 — 4.24 Dítě od 12 do 18 let 19 — 4.25 Jedinec dospívající a dospělý 19
- 4.3 Žák 19
 - 4.31 Žák obecně 19 — 4.32 Žák nadaný a nenadaný 19 — 4.33 Nový žák 20 — 4.34 Spolužák a žák jiného oddělení 20 — 4.35 Žák absolvující 20
- 4.4 Student vysoké školy 20
- 4.5 Člověk vzdělaný 20
- 4.6 Člověk vzdělávaný a vzdělaný odborně 21
- 4.7 Člověk s akademickou hodností; akademické tituly 21
- 4.8 Subjekt vzdělávacího procesu 21
 - 4.81 Světský subjekt v rodinném prostředí 21 — 4.82 Světský subjekt mimo rodinné prostředí 22 — 4.83 Církevní subjekt vzdělávacího procesu 22
- 4.9 Vychovatelství jako povolání 22
- 5. Vzdělávací proces 23
 - 5.1 Obecná označení učebních předmětů a studijních oborů 23
 - 5.2 Specifikovaná označení učebních předmětů a studijních oborů 23
 - 5.3 Učivo 24
 - 5.31 Obecná označení 24 — 5.32 Učivo elementární a základní 25
 - 5.4 Učení 25
 - 5.41 Obecná označení 25 — 5.42 Pochopení a prvotní osvojení 26 — 5.43 Vytváření představ a pojmů 26 — 5.44 Rozvíjení myšlenkových operací 27 — 5.45 Učení jako rozvíjení myšlení 27 — 5.46 Učení jako rozvíjení paměti 27 — 5.47 Učení jako rozvíjení pozornosti 28 — 5.48 Učení jako nabývání mravní a společenské dokonalosti 28
 - 5.5 Učení jednotlivým předmětům 28
 - 5.51 Učení jazykům 28 — 5.52 Učení pracovním dovednostem 29 — 5.53 Učení matematice 29 — 5.54 Učení tělesné výchově 29 — 5.55 Učení hudební výchově 29 — 5.56 Učení výtvarné výchově 29
 - 5.6 Vyučování 29
 - 5.61 Obecná označení 29 — 5.62 Vyučování jako vedení k mravní dokonalosti 31 — 5.63 Vyučování jako rozvíjení myšlení 31 — 5.64 Vyučování jako vedení žáka ke zbožnosti 31 — 5.65 Vyučování jednotlivým předmětům 31
 - 5.7 Péče bez vzdělávacího záměru 31
 - 5.8 Metody 32
 - 5.81 Obecná označení 32
 - 5.82 Základní typy a znaky metody 32
 - 5.83 Metody poznávání 32
 - 5.831 Obecná označení metod motivačních 32 — 5.832 Motivace výchovným příkladem 32 — 5.833 Učitelova činnost výrazně motivačního charakteru 32 — 5.834 Výklad 33 — 5.835 Rozhovor 34 — 5.836 Nápodoba, pokus a zkušenost 34 — 5.837 Hra 34 — 5.838 Metody vlastního studia 34
 - 5.84 Metody názorné 35
 - 5.841 Předvádění pomůcek 35 — 5.842 Znázorňování 35 — 5.843 Názor nemající charakter pomůcky 35 — 5.844 Uplatnění názoru tohoto typu 35
 - 5.85 Metody upevňování jako metody učení i vyučování 36
 - 5.851 Metody cvičení 36 — 5.852 Metody opakování 36 —
 - 5.86 Metody kontroly 36
 - 5.87 Metody zkoušení 37
 - 5.88 Metody hodnocení 37
 - 5.9 Chyba 37

- 5.91 Dělat chybu 37 — 5.92 Opravit chybu 37
6. Výsledky vzdělávacího procesu 38
- 6.1 Prospěch 38
 - 6.2 Kladné výsledky obecně 38
 - 6.3 Osvojené poznatky 38
 - 6.4 Kvalita osvojení 38
 - 6.5 Aplikace vědomostí 39
 - 6.6 Neosvojení a nedokonalé osvojení poznatků 39
 - 6.7 Opoždování žáka v učení vinou učitele 39
 - 6.8 Příčiny neprospěchu 39
 - 6.81 Nevhodné pomůcky 39 — 6.82 Nedostatky na straně subjektu vzdělávacího procesu 40 — 6.83 Nežádoucí návyky objektu vzdělávacího procesu 40 — 6.84 Obtížnost učiva 40 — 6.85 Nevhodná metoda 40 — 6.86 Nevhodný a metodicky nesprávný postup učitele 40 — 6.87 Nepravidelná docházka 40
7. Kázeň 41
- 7.1 Terminologická označení pojmu kázeň 41
 - 7.2 Ukázněnost 41
 - 7.3 Projevy učitelovy shovívavosti 41
 - 7.4 Vedení ke kázi 41
 - 7.5 Projevy nekázně jako důvod trestu 42
 - 7.6 Pochybený důvod trestu 42
 - 7.7 Trest 42
 - 7.71 Obecná označení 42 — 7.72 Trest verbální 43 — 7.73 Trest fyzický 43 — 7.74 Stupeň trestu 43 — 7.75 Účinek trestu 43
8. Organizace, řízení a kontrola vzdělávacího procesu 44
- 8.1 Organizace vzdělávacího procesu 44
 - 8.11 Terminologické vyjádření pojmu organizace 44 — 8.12 Principy organizace vzdělávacího procesu 44 — 8.13 Dokumenty zajišťující organizaci; školní řád 44 — 8.14 Organizování času určeného k vzdělávání 44 — 8.15 Organizování žáků 45 — 8.16 Třída 45 — 8.17 Vyučovací hodina 45
 - 8.2 Řízení vzdělávacího procesu 45
 - 8.21 Terminologické vyjádření pojmu řízení 45 — 8.22 Řídící orgány a osoby 45 — 8.23 Činnost řídících orgánů a osob 46
 - 8.3 Kontrola vzdělávacího procesu 46
 - 8.31 Terminologické vyjádření pojmu kontroly 46 — 8.32 Kontrolní orgány a osoby 46 — 8.33 Žáci pověřeni kontrolou nad spolužáky 47 — 8.34 Činnost kontrolních orgánů a osob 47
9. Školní docházka a absolvování školy 47
- 9.1 Začátek docházky z hlediska žáka 47
 - 9.2 Začátek docházky z hlediska rodiny 47
 - 9.3 Začátek docházky z hlediska školy 48
 - 9.4 Trvání docházky z hlediska žáka 48
 - 9.5 Trvání docházky z hlediska rodiny 48
 - 9.6 Trvání docházky z hlediska školy 48
 - 9.7 Ukončení docházky z hlediska žáka 48
 - 9.8 Ukončení docházky z hlediska školy 49
 - 9.9 Dokumentace o docházce a absolvování školy 49

2. Vztah terminologie k pojmenované skutečnosti 51
3. Vztah terminologie k soudobému stavu jazyka 53
4. Charakteristika sémantických skupin 53
5. Motivovanost pedagogických termínů 55
6. Vazba termínů kmenoslovnými vztahy 56
7. Synonymie pedagogických termínů 58
8. Nadřazenost a podřazenost termínů 59
9. Slova citátová a přejatá 59

Slovotvorné prostředky pedagogické terminologie J. A. Komenského 61

Чешская педагогическая терминология Я. А. Коменского (Резюме) 69

Die tschechische pädagogische Terminologie J. A. Komenskýs
(Zusammenfassung) 71